

בחושך לא היה אור לי. דוקא על ידי הנפילה ומתוך החושך וההסתר יוצא גילוי האור של מים רבים לא יוכלו לכבות את האהבה ונהרות לא ישטפוה, ומהיכן היה צומח אור זה אלמלא הנהרות והמים-רבים.

מדת הקדושה משמעה קידוש שם שמים, וקידוש השם הגדול ביותר עולה דוקא מהקימה מהנפילות, עוד יותר מאשר אילו היו נענים בתפילותיהם לבטל מהם כח היצר. מזה שהם נדחקים בכל כוחותיהם להכנס בזה השער, ולמרות שנופלים ונכשלים כל כך הם מהלכים על כנפי רוח, וקמים בהסתערות מחודשת ברוח חזקה ששום סופה וסערה ולהב אש אוכלה של היצר לא יעצרו בעדה. איזה קידוש שם שמים עולה מכל פעם שהם נופלים וחוזרים לקום, וכמה קדושה הם מכניסים בעולם על ידי כך. על יהודים כאלו עומד העולם.

מה גדולה הזכות להמנות על אותם בני שארית יוסף, שעיקר עבודתם הוא המאבק לכבוד שמים מבלי שום חשבונות אחרים אפילו לא בשביל לנצח. כאשר עומדים בפני מאבק כזה יש לדעת מה עומד על המשקל, לדעת כי מהמאבקים האלו האדם גודל, ולהתחזק בכל עת כמה קורת רוח עולה למעלה מעמידתו, וכמה קדושה וקידוש שם שמים זה מביא בעולם. ולרגעים תבחננו, כל רגע שאדם יכול להאבק, כל פעם שהוא הולך ברחוב ונשמר מהסתכלות, כל דיבור לא טוב שהוא נמנע מלדבר, הרי זה רווח עצום, מבלי שום חשבונות מה יהיה בסופו של דבר. מי שחי במהלך זה שהוא מבקש להקריב כל דבר שבא לידו לנחת רוח להשי"ת, אזי אפילו אם נראה לו בודאי שלבסוף יכשל, הרי כל רגע שהוא מתאפק ועוצר עצמו מלחטוא הוא מקריב קרבן לה' ו"את נפשו הוא מקריב".

מאמר תשיעי

נסיון הדור האחרון

"מאובי תחכמי" לפעמים ניתן ללמוד את תפקיד הדור דוקא מכח הרע, מתוך שרואים היכן הסטרא אחרא מתגברת ביותר, ניתן להבין שזה שורש המצוה המיוחדת שיש להחזיק בה בדור זה.

בדורנו הנסיונות במדת הקדושה גדלו לאין שיעור מאשר בדורות הקודמים, ההפקרות והמתירנות פרצו בצורה שלא היתה כמותה מאז ומעולם, והעולם כולו הלך אחורנית וירד פלאים במובן זה, כל הדור דומה

א.

מצות הדור

1737-1711

בספה"ק נועם אלימלך (נח) כתב, בכל דור ודור יש שורש לתקן מצוה מיוחדת ולהחזיק בה יותר משאר מצוות, למשל בדור הזה יש שורש לתקן מצות ציצית יותר משאר מצוות, וכדומה בכל דור יש שורש להחזיק במצוה מיוחדת יותר משאר מצוות. לאור זה כאשר מתבוננים בדורנו, מי יכול לדעת מה המצוה המיוחדת שצריכים לתקן בו, הרי צריכים אדם הגדול בענקים שיגלה זאת. אכן

ולדברים שבקדושה, בזכות זה מביא גואל לבני בניהם. ומשום כך גדולה מאד התגברות הסטרא אחרא על הקדושה יותר מכל הדורות, כי זו היא מצות הדור של עקבתא דמשיחא.

ב.

יתבררו ויתלבנו

כידוע באחרית הימים לפני ביאת המשיח יהיה בירור מי לה' ומי לצד האחר, כמו שנאמר (דניאל יב): **"יתבררו ויתלבנו ויצרפו רבים וגו', וברותי מכס הפושעים והמורדים בי"** (יחזקאל כלה). ומשמע שלא יהיה עוד קיום לאלו העומדים באמצע ופוסחים על שתי הסעיפים, אלא כולם יתבררו ויצרפו. הבירור הזה התחיל כבר לפני כמאתים וחמישים שנה, כאשר הופיעה תנועת ההשכלה. אז היה הבירור על ידי התגברות קליפת עבודה זרה, בכפירה ובדעות כוזבות. בתחילה ההשכלה, ובהמשך הקומוניזם והסוציאליזם, הציונות והבונד. לכל התנועות הללו היו אידיאולוגיות גדולות, והצד השוה בכלן שהיו מיוסדות על כפירה. התנועות הכפרניות הללו עקרו נתחים גדולים מכלל ישראל, וחוללו מהפכה ששינתה את כל הצורה של עם ישראל. עד אז היה עם ישראל מורכב רובו ככולו מיהודים יראי ה', ואילו מאז התחילו בעם ישראל תופעות של משומדים, התבוללות וחילוניות, ורק מיעוט נשאר נאמנים לה' ולתורתו. המאבק היה בעיקר בדעות והשקפות, סופרי ההשכלה ואחריהם הסופרים העבריים השמיצו וגידפו את התורה ושומריה ותיארו אותם באופן הגרוע ביותר, ובמיוחד הפנו את חיציהם נגד החסידות, ובוזה עקרו את כל הקדוש והיקר מלכות הנוהים אחריהם. כיום האידיאולוגיות האלו התפוררו לשברי שברים, ולמעשה אין כבר כל כך נסיונות של דעות

כמי שפחו עליו יצרו, כאילו יצר הרע הוציא חמה מנרתיקה, והעולם הולך ושוקע במדמנה של תועבה. אם על דור המבול נאמר מלאה הארץ חמס, הרי כיום ניתן לומר כי מלאה הארץ תועבה, אין פינה בעולם שלא חודרים אליה קרני התקשורת החזותית שהם התועבה בהתגלמותה, וגם כשאינם נראים בעינים הם קיימים בחלל העולם וניתן לקלוט אותם מכל מקום. יושבים שני אנשים ומדברים דברים העומדים ברומו של עולם, ובתווך ביניהם חלל הארץ מלא תועבה. והאחרון הכביד, הגל העכור של פיתויים חדשים בדמות מכשירים שונים של טומאה וזוהמא אשר לא היו בעבר, שהוא כנחשול הרסני המאיים להטביע את טובי בחורי ישראל, לשרוף את נשמותיהם ולערטל אותם מכל שאיפה רוחנית. לא ניתן לשער את גודל הסכנה הטמונה במכשירים אלו, ועד כמה צריך להתרחק מהם בתכלית ההרחקה. וכמו שנאמר (במדבר טו, לט) **"ולא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם, והאיסור לתור "אחרי עיניכם" כולל כל קריאה וצפייה בדברים שאסור לקרוא ואסור להסתכל, שגורמים לייבש את האדם עד היסוד ולקרר את אמונתו. מעולם לא היו אפשרויות של חטא כפי שיש כיום, באמצעות מכשיר קטן הנקנה בפרוטות יכול כל אחד להגיע בנקל למקומות הכי גרועים בתבל, ואין שום מעצור העומד בפניו שלא יחטא זולתי הקב"ה לברו. מתי היה אי פעם דור שהיו בו נסיונות כה קשים. ומתוך כך ניתן להבין שהתפקיד המיוחד של דורנו הוא קדושה.**

נסיונות אלו הם נסיונות עקבתא דמשיחא, כי הגאולה תלויה במדת הקדושה. כמש"נ ומביא גואל לבני בניהם למען שמו 'באהבה', היינו תמורת אהבה, עבור הקרבנות שיהודי מקריב מאהבתו ומעלה אותה להקב"ה

ואידיאולוגיות כוזבות, ובודאי שאין זו הקליפה העיקרית כיום.

כשרים, אך מבפנים נופלים חללים בשריפת נשמה, וכל באיה לא ישובון.

בדורנו אחרי שהסתיים הגל של יצרא דעבודה זרה יצא גל של טומאה לעולם. גל זה הולך ומתגבר כל העת, ביחוד על ידי המצאות הטכנולוגיה הטמאות המתחדשות בדמות מכשירים לא כשרים ושאר מרעין בישין למיניהם, שכולם בגדר אבירייהו דג"ע, אשר רבים חללים הפילו בשריפת נשמה וגוף קיים, והרחוב הולך ומתדרדר מיום ליום. כאמצע היתה תקופה שקטה שאין פרץ ואין יוצאת ואין צוחה ברחובותינו, בתי ישראל היו שמורים וגדורים, וניתן היה לגדל ילדים בשקט ובשלוה, וכולם זרע ברך ה'. אך כיום חזרנו לתקופות הקודמות שבהן השתוללה שריפה בכרם בית ישראל, האש כבר אוכלת בקצה המחנה, בתוך ציבור שומרי התורה והחסידיים, ושומעים לצערנו על פרץ וצוחה ברחובותינו, מחוץ תשכל חרב ומחדרים אימה, ואין מי שמוגן מכך, וזוקקים לסייעתא דשמיא מיוחדת לגדל את הילדים יראים ושלמים. ונראה שעל כך אמרו בספה"ק שהבירור האחרון לפני הגאולה יהיה ביצרא דעריות, ומי שישאר קדוש יגיע לקץ הימין, כמו שנאמר (ישעי' ה.ג.) "והיה הנשאר בציון והנותר בירושלים קדוש יאמר לו: הבירור הזה הולך ונעשה בדור האחרון, כאשר מתברר "מי לה' אלי", ומי שייך לצד האחר. מלחמה רוחנית כבירה מתחוללת בין הטומאה לקדושה, מלחמה בה נופלים כל יום חללים חדשים, גם אם כלפי חוץ לא ניכר עליהם מאומה. ה'גוף' החיצוני ואף החסידי קיים במלוא הרחבות, וממשיכים להופיע כיהודים

המאבק האחרון הזה מרומז במאבקו של יעקב עם שרו של עשו, כמו שנאמר (בראשית לב.כו) "וירא כי לא יכול לו ויגע בכף ירכו, ואיתא בחז"ל" דכאשר ראה שאינו יכול לפגוע ביעקב בעצמו, פגע בדורות הבאים יוצאי ירך יעקב, ובמיוחד בדור עקבתא דמשיחא שהוא סוף כל הדורות. ובמדרש לקח טוב (סו.כו) איתא, דכף ירכו זה המילה, היינו פגם הברית, בזה פגע הס"מ שרו של עשו בדורות האחרונים. וזהו שקראו חז"ל (סנהדרין צח.) על דורו של משיח את הכתוב "וליוצא ולבא אין שלום מן הצר" (זכרי' ח.י.), אפילו תלמידי חכמים שכתוב בהם שלום, אין שלום מפני צר, היינו מרוב הצרות, ומיצר הרע (רש"י). ובאומרו 'אין שלום' מרומז לפגם הברית שיהיה באותו הדור. אם כי תמיד הכלל הוא שתורה מגנא ומצלא מן הצרות ומיצר הרע (סוטה כא.), אבל בדור האחרון הסמוך לגאולה גם תלמידי חכמים שילמדו תורה עדיין לא יהיו מוגנים מן הצר, כי האויר של טומאה יגיע לכולם. ונראה כי זה הדור שעליו נאמר "ויגע בכף ירכו" העולם כולו נתמלא באויר של טומאה, ויצר הרע מתלבש בכל כוחותיו לפגום את הקדושה, עד כי ליוצא ולבא אין שלום מן הצר.

ועד"ז ביארנו גם את הדברים שאמר בלעם לבלק (במדבר כד.יד) "לכה איעצך אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים, ופירש רש"י שכאן אמר לו אלקיהם של אלו שונא זימה הוא, והשיאו העצה להכשילם בבנות מואב. אכן לפי פשוטו של מקרא התיבות "לכה

ומדוע צריך למושכו דוקא לבית המדרש, הלא די בעצם לימוד התורה, כמאחז"ל (שם) בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין. אלא מה שאמרו משכהו לבית המדרש הכוונה למקום שעוסקים בו גם בתורה וגם בתפילה, וכמו שפירש רש"י את הכתוב (ישעי' כו,ב) לַךְ עָמִי בֵּא בַחֲדָרֶיךָ, "כבתי כנסיות ובכתי מדרשות". כנגד מצבים רגילים של התגברות היצר אכן די בלימוד התורה לבד. אך כאשר פגע בך מנוול זה, כאשר יצר הרע מתקיף בצורה שעושה את האדם עצמו למנוול, כחזיר נובר באשפתות, שוב לא די בתורה בלבד, אלא מוכרחים יחד עמה גם את כח התפילה והעבודה. כדי להתמודד במצבים כאלו צריך שתהא לאדם מתיקות וטעם ועריכות בעבודת ה', בתפילה ובשבת, שאם לא כן לא יוכל לעמוד. כאשר כח המשיכה של הטומאה נתחזק לאין שיעור, מוכרחים להגביר לעומתו את כח המשיכה לצד הקדושה. והדרך להשיג זאת היא על ידי תפילה כהלכתה, תפילה שבה מעוררים את משיכת הלב להקב"ה, כענין שנאמר (כשיר הכבוד) מדי דברי בכבודך הומה לבי אל דודיך, וכמו שנאמר (בתפילת גשם) על אברהם אבינו עמוד התפילה: זכור אב נמשך אחריו כמים.

אמנם מאז ומתמיד הוא הכלל ש"רחמנא ליבא בעי" (סנהדרין קו: וברש"י), אך היו דורות שיכלו להחזיק מעמד נגד יצר הרע, ואף מסרו נפשם על יהדותם, גם מבלי לפתח את החלק של "הומה לבי אל דודיך". אך בדורות אלו שנתקלקלו האוירים ונתחזקה מאד משיכת הלב והחיות בצד הטומאה, אין אדם יכול להחזיק מעמד בלי החלק הרגשי של עבודת ה',

איֶעֱצֶךָ קשורות להמשך הכתוב "אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים", שהודיעו את העתיד לבוא בזמן הגאולה (עיי' רש"י שם). וי"ל שמרומז בזה גם לעצה שנתן בלעם לסט"א כיצד למנוע את אשר יעשה העם הזה לעמך באחרית הימים, על ידי שיכשילו אותם בזימה שתעכב את הגאולה. כי ענין הגאולה הוא "בשוב ה' ציון" (ישעי' נב,ח), ובחטאים אלו נאמר (דברים כג,טו) "ולא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך, וכאשר "שב מאחריך" אי אפשר שתחזור השראת השכינה לציון. וכוחות הקליפה אכן קיבלו את עצת בלעם, ובענין זה מתנהל הקרב האחרון בין הקדושה לסטרא אחרא. הס"מ יודע מה מצפה לו לאחר הגאולה, ומשום כך הוא מבקש בכל מחיר לעכב את הגאולה. ואם כי אין אתנו יודע היכן אנו עומדים בחשבון הגלות והגאולה, אבל רואים שהסט"א יצאה בהתקפה נוראה של יצרא דעריות בכל הכוחות, בעוצמה שלא היה כמוה מיום בריאת העולם, והטומאה נועצת טלפיה בכל המקומות. ואם בתורה אין מחסור כיום, אבל בקדושה שורר חורבן גדול. על דורנו יש לקרוא את הכתוב (ישעי' א,ח) "ונותרה בת ציון כסוכה בכרם, ציון בגימטריא יוס"ף מדת יסוד, מדה זו נותרה כסוכה בכרם, כסוכה מטה ליפול שרוחות סערה מבקשות לעקור אותה מן השורש.

ג.

משכהו לבית המדרש

על זמנים כגון אלו אמרו חז"ל (קידושין ל:): אם פגע בך מנוול זה משכהו לבית המדרש,

ג. ראה ברכות ח., רבי אמי ורבי אסי אף על גב דהוו תליסר בי כנישתא כו' לא הוו מצלי אלא ביני עמודי במקום דהוו גרסי. וכ"כ בשל"ה הק' (הגהות לעשרה מאמרות [ת.ה.]), שבית המדרש מוכן יותר לתפילה מבמקום אחר, ובית הכנסת נכלל בבית המדרש.